

Natura 2000-beheerplan Meijndel & Berkheide opmaat voor verder duinherstel

Voor Natura 2000-gebieden worden instandhoudingsdoelen vastgelegd in aanwijzingsbesluiten. Een beheerplan maakt duidelijk hoe deze doelen worden gerealiseerd. In april 2018 is het Natura 2000-beheerplan Meijndel & Berkheide definitief vastgesteld. Arcadis stelde het plan op voor de provincie Zuid-Holland, in goed overleg met natuurbeheerders, natuurorganisaties, gemeenten, hoogheemraadschappen en ministeries. Meijndel & Berkheide is een duingebied van 2.900 ha tussen Den Haag, Katwijk en Wassenaar, met instandhoudingsdoelen voor diverse duinhabitatypen. Grijze duinen – duingraslanden – vormen een belangrijke doelstelling. De kwaliteit moet worden verbeterd en het oppervlak vergroot. Hiervoor is een (half)open duinlandschap met meer ruimte voor dynamische processen noodzakelijk. Ter onderbouwing van de ambitie voor duinherstel is een analyse uitgevoerd met luchtfoto's. Het karteren van eenvoudige, op luchtfoto's zichtbare vegetatiestructuurtypen in de jaren 1938, 1966, 1983 en 2014 bracht de ontwikkeling in beeld van de verhouding tussen open en dichte vegetatiestructuren (fig. 1).

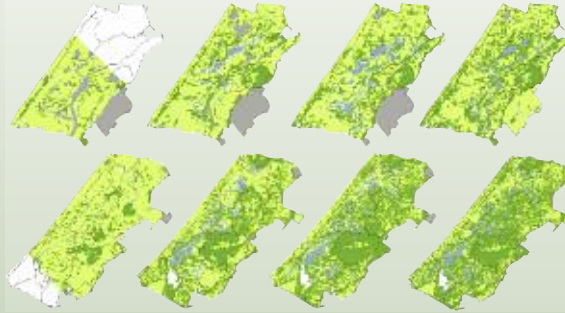


Fig. 1. Open en dichte vegetatiestructuurtypen in Meijndel (onder) en Berkheide (boven) in 1938 (links), 1966, 1983 en 2014 (rechts). **Geel:** open (duingrasland, duinvallei, ruigte); **groen:** dicht (struweel, bos); **blauw:** water; grijs: kunstmatig (o.a. akker).

De analyse maakt duidelijk waar en in welke mate het duingebied is dichtgegroeid. In 2014 is de verhouding open-gesloten in Berkheide 59-41% en in Meijndel 43-57%. In 1966 was deze verhouding respectievelijk 74-26% in Berkheide en 56-44% in Meijndel. In Berkheide is in 50 jaar het oppervlak gesloten duinvegetaties ten koste van open vegetaties met 150 ha toegenomen, in Meijndel met 240 ha. Ten opzichte van 1938 is deze ontwikkeling sterker; kwantificering is niet mogelijk vanwege de onvolledigheid van de luchtfoto's.

Op basis van deze analyse is de ambitie voor natuurherstel per deelgebied bepaald, rekening houdend met (economisch) gebruik en natuur- en landschapswaarden. Op termijn is de ambitie om 235 tot 280 ha van het duingebied gefaseerd open te maken. Dit biedt substantiële ruimte voor uitbreiding en kwaliteitsverbetering van grijze duinen. Verder lezen? <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/natuur-o/natura-2000-pas/meijndel-berkheide/>

Maarten Breedveld, Arcadis Nederland b.v.
maarten.breedveld@arcadis.com

NETWERK



Grote sterns laten zien waar hun voedsel vandaan komt!

Zeevogels zijn uitermate nuttige indicatoren voor velerlei processen in het mariene ecosysteem. Met name het bestuderen van het dieet verschaft veel informatie over natuurlijke en antropogene factoren die het systeem beïnvloeden. Kennis verzamelen over diëten van zeevogels kan op veel verschillende manieren. Een eenvoudige manier is het monitoren van sterns die hun kuikens voeren, omdat ouders individuele vissen in hun snavel naar de jongen brengen.

In 2017 hebben wij een nieuwe methode ontwikkeld om permanent een op afstand bestuurbare hoog-resolutiecamera te plaatsen naast meerdere nesten van grote sterns, zelfs op plaatsen zonder stroombron. Zo was nauwkeurig te bepalen welke vissen werden gevoerd. Enkele oudervogels waren toegerust met een GPS-logger op hun rug om de vangstlocatie van deze prooien vast te stellen (fig. 1).

Leuke bijvangst van zo'n camera in de kolonie is dat ook een gedetailleerd beeld verkregen wordt van vele andere facetten van het broedproces waaronder het broedsucces. Daarnaast biedt het camerasysteem de mogelijkheid om 24/7 predatoren en verstoring in kaart te brengen, en de infraroodfunctie laat het toe om ook 's nachts tot 100 meter rond de camera de vogels in de gaten te houden. Doordat de camera op afstand bestuurbaar is, is het eenvoudig zoeken in grote groepen sterns, waarna met de sterke zoomfunctie zelfs kleurringen afgelezen kunnen worden tot op 100 meter afstand.

In 2018 gaan we dit systeem o.a. toepassen in een broedkolonie van grote sterns voor onderzoek naar voedsel-ecologie in relatie tot offshore-windparken. Het systeem blijkt prima te gebruiken om watervogels te herkennen en tellen tot op circa 400 m afstand. We onderzoeken nu de mogelijkheid om in het donker watervogels op slaapplekken te tellen. Vogelonderzoek in de 21^e eeuw geeft ons zo een intiem kijkje in de vogelleven zonder dat hiervoor verstoring hoeft plaats te vinden.

Ruben Fijn en Bas Engels, Bureau Waardenburg, r.c.fijn@buwa.nl



Fig. 1. Grote stern met zandspiëring, camera en kaartje met GPS-tocht (foto: Bas Engels)

